

KUVA 1: YLHÄÄLLÄ VASEMMALLA: KESKUSPANKKIIRI FERNÁNDEZ ORDÓÑEZ PITÄMÄSSÄ LUENTOA
ALHAALLA VASEMMALLA: 30 OSALLISTUJAA YMPÄRI MAAILMAA
OIKEALLA: Keskustelua digitaalisen käteisen mahdollisuuksista

IMMR MEETING MADRID

22.-24.3.2019

Raportti International Movement for Monetary Reform-yhdistyksen kokouksesta, jossa käsiteltiin uusimpia tuulia rahareformiliikkeessä ja jaettiin toimivia käytäntöjä ja saavutuksia muiden maiden järjestöjen kesken.

IMMR MEETING MADRID

22.-24.3.2019

MISSÄ MENNÄN MAAILMAN TASOLLA?

Keväisenä viikonloppuna Madridiin kerääntyi noin 30 raha-aktiivia ympäri maailmaa. Suurin osa ihmisistä tuli Euroopasta, jossa liike on vahvin, mutta osallistujia saatiin myös USA:sta ja Afrikasta. IMMR:n vuosikokouksen tavoitteena oli vaihtaa ideoita ja parhaita toimintatapoja, parantaa maiden välistä yhteistyötä, tutustua uusimpaan tutkimustietoon sekä valita uusi core group tai ”hallitus” järjestölle.

Olin paikalla ainoana suomalaisena, mutta vaikka saavuin paikalle myöhään perjantaina, niin pääsin nopeasti mukaan ystävälliseen ilmapiiriin. Muut osallistujat olivat varsin tavallisia ihmisiä eri tieteenaloilta ja mukaan mahtui niin vanhoja kuin nuoria ja työläisiä sekä professoreita. Meitä kaikkia kuitenkin yhdisti kiinnostus rahajärjestelmän uudistamiseen.

Perjantain tutustumispainotteinen ohjelma jäi valitettavasti välistä, mutta kuulin etenkin muiden maiden tilanteesta kattavasti muun ohjelman ohessa. IMMR on siis hiljattain perustettu kattojärjestö samaa asiaa ajaville kansallisille järjestöille. Pisimmällä ollaan ehkä Hollannissa, jossa parlamentin tieteellinen neuvosto on suosittanut keskuspankkitilien avaamista kansalaisille. Myös Tanskassa kansallisen järjestön toiminta on viikoittaista ja heillä on noin 100 000 tilaajaa sähköpostikirjeelleen. Mm. näissä maissa ja etenkin Englannissa järjestöillä on palkattuja työntekijöitä ja aktiivista poliittista lobbaustoimintaa.

KUVA 2: KESKUSTELUA JOHTAJATAIDOISTA

MITÄ JÄI KÄTEEN?

TD on keskikokoinen järjestö IMMR:ssa.

Muutamassa maassa Euroopassa ollaan jo paljon pidemmällä, mm. Hollannissa keskuspankkitiliuudistus parlamentissa.

Liikkeellä on enemmän ”liittolaisia” kuin uskoisikaan.

TD:n strategia tulisi tehdä ja muutokseen kannattanee pyrkiä vaiheittain.

Digitaalinen käteinen on mahdollisuus.

MMT herättää ristiriitaisia ajatuksia, mutta yhteistyössä on mahdollisuuksia.

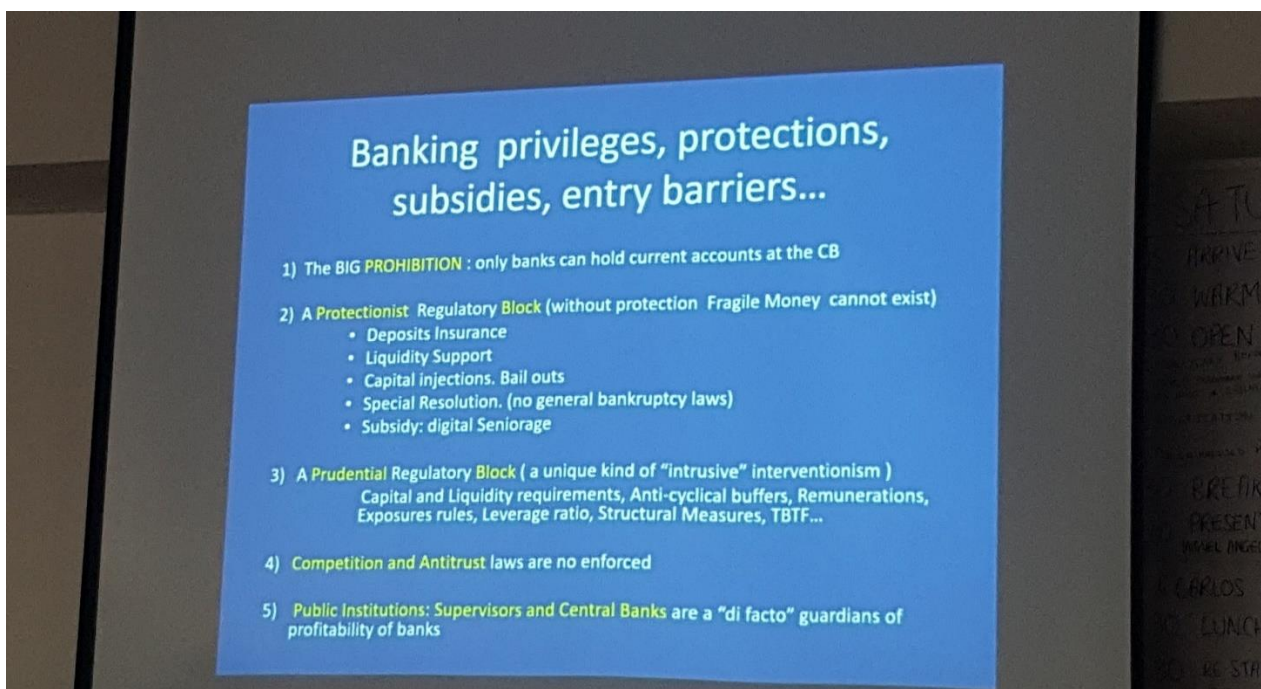
MITÄ OPITTAVAA HISTORIASTA?

Lauantai pyörähti käyntiin aamusessiolla, jossa IMMR:n core group kertoi viime vuoden saavutuksista. Järjestölle palkattiin uusi koordinaattori ja uusia jäsenmaita saatiin Turkista, Sloveniasta ja USA:sta. Viime vuoden lopulla mietittiin paljon IMMR:n järjestön laillista asemaa ja päädyttiin suosittamaan tiettyä mallia, jossa järjestö rekisteröitäisiin Hollantiin ja byrokratia olisi minimaalista. Myös järjestö oli mukana lanseeraamassa uutta rahajärjestelmästä kertovaa lautapeliä Money Makeria.

Tämän jälkeen taloudellisen sosiologian professori Joseph Huber piti alustavan esityksen kertoen viime aikojen tapahtumista raharintamalla. Alun perin, kun hän oli aloittamassa rahareformiliikettä 15 vuotta sitten, uskottiin vahvasti yhdessä yössä tapahtuvaan muutokseen, jolla ongelmat järjestelmään ongelmat saataisiin korjattua. Sitten esimerkiksi Sveitsin hylätyn kansanäänestyksen jälkeen hän on päätenyt hitaamman ja asteittaisen muutoksen puolestapuhujaksi, sillä ainakaan vielä aika ei näytä olevan kypsä nopealle muutokselle. Hän kertoi mm. digitaalisen käteisen tuomista mahdollisuuksista, joiden mukana on mahdollista työntää myös rahareformia niin kutsuttuna Troijalaisena hevosena eteenpäin. Esimerkkinä toimi helikopterirahoitus keskuspankkutilien kautta.

Ruotsissa keskuspankki on vienyt eteenpäin sähköistä käteistä, jota voidaan pitää osana asteittaista muutosta kohti rahareformia. Kuitenkin tärkein osa sähköisen rahan aloitteen lähes vääjäämättömässä etenemisessä ovat yksityiskohdat, joihin tulee keskittyä. Käteisen katoamisella on myös riskinsä, jos se tehdään väärillä periaatteilla. Yhtenä riskinä on valvonnan lisääntyminen ja toisena esim. negatiivinen korko keskuspankkitileillä, josta on ollut keskustelua Ruotsissa. Siinä kansalainen siis maksaisi keskuspankkitilin käytöstä. Hän kannatti siis etenkin ruohonjuuritasolta lähtevää vaikuttamista ylöspäin, ei vaikeampaa ylhäältä alaspäin poliitikkojen tekemää muutosta, tai sitten molempia keinoja.

Puhetta oli myös sitä, että Sveitsin kansanäänestyksessä suurimmalla osalla ihmisistä ei ollut pienintäkään hajua mistä oikeasti äänestettiin. Edelleen tulee siis keskittyä perusasioihin, eli väestön valistamiseen rahasta median ja yliopistojen avulla.

KUVA 3: FERNÁNDEZ ORDÓÑEZIN ESITELMÄ PANKKISEKTORIN SAAMASTA TUESTA YHTEISKUNNALLTA

PÄÄESIINTYJÄNÄ ENTINEN KESKUSPANKKIIRI

Kunniavieraaksi paikalle oli saatu Espanjan keskuspankin entinen johtaja, Miguel Ángel Fernández Ordóñez. Hän johti Espanjan keskuspankkia viimeisen finanssikriisin aikaan ja toi esille mielenkiintoisia näkökulmia. Hän oli periaatteessa myönteinen rahareformia kohtaan ja toi esille ylläolevassa kuvassakin näkyviä kuluja ja valuvikoja, joita nykyinen järjestelmä aiheuttaa. Nykyinen järjestelmä on erittäin kallis valtioille. Kaikki pankkien voitot tulevat valtion tuista. Vaikka pankkisektori on suuri veronmaksaja, sen saamat epäsuorat tuet yhteiskunnalta ovat valtavasti suurempia. Ehkä suurin tuki on se, että ainoastaan pankit saavat pitää keskuspankkituloja. Rahajärjestelmämme vaatii toimiakseen sen, että valtiot takaavat pankeille talletussuojan. Vaikka talletussuojaa ei ole koskaan jouduttu käyttämään, valtiolle tulee käytännössä halvemmaksi pelastaa pankki veronmaksajien rahoilla kuin antaa sen kaatua. Pankit saavat myös valtavia määriä rahaa keskuspankeilta likviditeettiensä varmistamiseen ja ala on käytännössä suljettu kilpailulta. Finanssikriisin jälkeiset kiristykset sääntöihin (BASEL-3 säännöt ovat yhtä pitkä opus kuin Raamattu) vaativat valtavia joukkoja asianajajia pankeissa, jonka kustannukset lopulta siirtyvät asiakkaille. Keskuspankkien tehtäväksi jää pankkien toiminnan varmistaminen, ei niiden valvominen.

Vaikka Fernández Ordóñez kertoikin pitävänsä rahareformin jälkeistä rahajärjestelmää paljon parempana, hän pohti vielä siirtymän käytännön toteutusta. Hän jakoi vinkkejä keskustelun aloittamiseen poliitikkojen keskuudessa: Miksi emme antaisi ihmisille mahdollisuutta turvalliseen keskuspankkitiliin, jos vaihtoehtona on epästabili nykytili, jossa säästöt menettää pankin kaatuessa? USA:ssa jo yksi yritys tarjosi turvallista ja korotonta keskuspankkitiliä, mutta keskuspankki puuttui tähän ja asiaa käsitellään oikeudessa (<https://www.bloomberg.com/opinion/articles/2018-09-06/fed-rejects-bank-for-being-too-safe>).

Tällä hetkellä keskustelu pyörii sen ympärillä, että rahareformistit joutuvat puolustamaan uutta systeemiä, vaikka keskustelu tulisi ohjata nykyjärjestelmämme ongelmiin. Vertailukohdaksi voi ottaa yksityisten pankkien luoman käteisen muuttuminen valtion liikkeelle laskemaksi käteiseksi 1800-luvulla. Silloin yksityiset pankit laskivat liikkeelle käteisen rahan, mutta sääntöjen muutoksen jälkeen valtio laski liikkeelle nämä rahat ja sai siten seigniorage-tuoton itselleen. Miksei samaa muutosta voida siis tehdä myös pankkien luomalle rahalle?

PIENRYHMISTÄ UUSIA IDEOITA

Yksi kokouksen päätarkoituksista oli jakaa ideoita muiden järjestöjen edustajien kanssa. Koko viikonlopun aikana pidettiin viisi sessiota, joista jokaisessa oli valittavana 3-4 päällekkäistä pienryhmätapaamista, joista sai valita itseään kiinnostavimmat. Aiheina olivat mm.:

- Hollantilaisten edistys parlamentin kanssa ja keskuspankkitilin avaamisen mahdollisuus EU-kansalaisille sekä yksityiskohdat ja yhteistyö maiden välillä
- rahareformin vaikutukset ilmastonmuutokseen ja yhteistyö eri järjestöjen kanssa
- Modern Money Theory (MMT) ja siihen suhtautuminen
- keskustelu eri vaihtoehtoista digitaalisen keskuspankkitilin käytössä
- sosiaalisen median käyttäminen vaikutustyössä
- miten tehokkaasti lobata ja vaikuttaa poliitikkoihin
- millainen on hyvä johtaja
- strategian luonti järjestölle
- organisaation rakentaminen ja vapaaehtoisten motivointi
- Money Maker-lautapeli ja sen mahdollisuudet
- miten laajentaa IMMR Euroopan ulkopuolelle

Kaiken kaikkiaan kokous ylitti selkeästi jo korkeat ennako-odotukseni. Osallistujat kuuluvat niihin harvoihin ihmisiin, jotka ovat kiinnostuneita samoista suurista asioista, joita olen itse yrittänyt pään sisälläni ratkoa. Joskus vastavirtaan kulkeminen on raskasta, mutta oli motivoivaa kuulla ja nähdä että ”liittolaisia” on yllättävän paljon ympäri maailman. Jätimme kaikki haikeina taakse Madridin kauniin kevätseen ja suuntasimme inspiroituneina takaisin kotimaihimme, sillä ehdottoman tärkeä työ on vasta alkanut.

-Konsta Nylander

KUVA 4: MADRIDIN KESKUSTAA